

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

3114

Vragen van het lid **Van Kent** (SP) aan de Minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid over *het bericht «Allemaal dezelfde stempel van de commerciële keuringsarts»* (ingezonden 1 april 2022).

Antwoord van Minister **Van Gennip** (Sociale Zaken en Werkgelegenheid) (ontvangen 14 juni 2022). Zie ook Aanhangsel Handelingen, vergaderjaar 2021–2022, nr. 2461.

Vraag 1

Wat is uw reactie op de berichten «Allemaal dezelfde stempel van de commerciële keuringsarts»¹ en «Het UWV keurt zijn eigen vlees; Onderzoek De afkeuringsindustrie»?²

Antwoord 1

Beide berichten bevatten indringende, persoonlijke verhalen van mensen in een kwetsbare positie. Ik begrijp dat deze berichten vragen oproepen.

Vraag 2

Hoe verklaart u dat mensen met allerlei verschillende psychische problematieken allemaal dezelfde diagnose krijgen van Psyon?

Antwoord 2

Wanneer een verzekeringsarts een expertise door een psychiater of een andere medisch specialist aanvraagt, is dat in het algemeen omdat er onduidelijkheid is over de diagnostiek en/of behandeling, of omdat er op grond van de eigen onderzoeksbevindingen reden is te twifelen aan de aard en/of de ernst van het ziektebeeld. Dat er in deze geselecteerde groep diagnoses gesteld worden die duiden op een ander ziektebeeld dan verwacht door de betrokken persoon is dan ook niet verwonderlijk. De aanpassingsstoornis is erkend in de DSM-5-classificatie en er is speciaal voor deze stoornis door experts een zorgstandaard ontwikkeld. De diagnose is overigens niet de doorslaggevende factor bij de sociaal-medische beoordeling. Het is aan de verzekeringsarts de geclaimde belemmeringen om te zetten in arbeidsmogelijkheden en te bezien welke beperkingen voort-

¹ Trouw, 30 maart 2022, «Allemaal dezelfde stempel van de commerciële keuringsarts».

² De Groene Amsterdammer, 30 maart 2022, «Het UWV keurt zijn eigen vlees; Onderzoek De afkeuringsindustrie», («Het UWV keurt zijn eigen vlees» – De Groene Amsterdammer).

vloeien uit ziekte of gebrek en welke mogelijkheden voor arbeid er nog zijn. De expertise door een deskundige is een hulpmiddel voor de verzekeringsarts om tot zijn oordeel te komen. Daarnaast heeft hij onder andere een medisch dossier en zijn eigen onderzoeksbevindingen. Overigens vragen de UWV-verzekeringsartsen in beperkte mate een externe expertise aan. Dat gebeurt naar schatting in minder dan één procent van de WIA-claimbeoordelingen (zie het antwoord op vraag 8 en 9).

Vraag 3 en 4

Vindt u een dergelijke onzorgvuldige keuringswijze acceptabel? Wat gaat u doen om een serieuze en onafhankelijke keuring door het Uitvoeringsinstituut Werknemersverzekeringen (UWV) en haar opdrachtne-
mers (inzake «onafhankelijke medische diagnostieken»), te waarborgen?

Antwoord 3 en 4

Naar aanleiding van de artikelen in Trouw en De Groene Amsterdammer heeft overleg plaatsgevonden tussen UWV en Psyon. UWV heeft geconcludeerd dat de inhoud van de artikelen vooralsnog geen aanleiding geeft om te twifelen aan de door Psyon geleverde kwaliteit. Met Psyon is afgesproken dat de kwaliteit van de rapportages frequent (elk kwartaal) met UWV zal worden geëvalueerd. UWV heeft inmiddels via een aselecte steekproef een aantal rapportages van Psyon uit de afgelopen zes maanden beoordeeld. Hieruit is gebleken dat de kwaliteit adequaat is. Overigens heeft beoordeling van Psyon-rapportages door tuchtrechters en de Nederlandse Vereniging voor Medisch Specialistische Rapportage (NVMSR) in het verleden niet geresulteerd in kritiek op de wijze van rapporteren of de gehanteerde onderzoeksmethoden.

UWV heeft verder aangegeven dat er in de huidige wijze van beoordelen voldoende waarborgen voor de onafhankelijkheid en zorgvuldigheid van de oordeelsvorming zijn, ook wanneer de verzekeringsarts externe expertise aanvraagt.

Binnen UWV heeft de verzekeringsarts een onafhankelijke positie. Die onafhankelijkheid is vastgelegd in het professioneel statuut dat door UWV en de verzekeringsartsen zelf is opgesteld en in 2021 is herijkt. Ook de externe deskundige is onafhankelijk. Het is aan de externe deskundige om antwoord te geven op de door de verzekeringsarts gestelde vragen. De deskundige bepaalt zelf de inhoud en reikwijdte van het antwoord. Het is uiteindelijk aan de verzekeringsarts om deze inbreng in combinatie met de bevindingen uit eigen onderzoek mee te nemen in zijn beoordeling van de belastbaarheid van de betreffende persoon.

Wat betreft de zorgvuldigheid heeft UWV als uitgangspunt dat een expertise moet voldoen aan de eisen van de NVMSR. Als een rapport aan deze normen voldoet, kan dat als een waarborg voor een zorgvuldige expertise worden beschouwd. De bij Psyon aangesloten psychiaters rapporteren volgens de NVMSR-richtlijnen. Bovendien zijn de externe deskundigen BIG-geregistreerde specialisten in hun vakgebied en zijn zij gehouden aan de normen en richtlijnen van hun eigen beroepsgroep, waarop zij tuchtrechtelijk aanspreekbaar zijn. Psyon heeft UWV laten weten dat de tuchtrechter tot nu toe nooit aanleiding heeft gezien om aan een van de bij hen aangesloten psychiaters een maatregel op te leggen. In beide door Investico genoemde hoger beroepzaken heeft de Centrale Raad van Beroep overigens niet getwijfeld aan de medische juistheid van het oordeel van UWV en de externe expertise. UWV is in algemene zin tevreden over de kwaliteit van de expertises van de deskundigen aangesloten bij Psyon. Dat beeld is bevestigd door bovengenoemde steekproef van UWV.

Gelet op het bovenstaande zie ik op dit moment onvoldoende aanleiding voor ingrijpen.

Vraag 5, 6 en 7

Is Psyon op enigerlei wijze gestimuleerd diagnoses op te leveren die ondersteunend zijn richting het zo veel mogelijk arbeidsgeschikt verklaren van mensen?

Was er in enigerlei mate sprake van doelstellingen, streefcijfers of stimulan-
sen richting Psyon om aan te sturen op rapporten die ondersteunend zijn voor het arbeidsgeschikt verklaren van mensen?

Wilt u als bijlage alle documenten openbaar naar de Kamer sturen die de opdrachtformulering of de aansturing richting Psyon betreffen of die op enigerlei wijze als sturend gezien kunnen worden richting een diagnostiek die ondersteunend is voor het aansturen op het arbeidsgeschikt verklaren van mensen?

Antwoord 5, 6 en 7

UWV heeft aangegeven dat er op geen enkele wijze richting Psyon wordt gestuurd op de uitkomst van de diagnose. UWV geeft geen doelstellingen, streefcijfers of stimulansen richting Psyon. Er zijn derhalve ook geen documenten beschikbaar.

Vraag 8

Hoeveel «onafhankelijke medische diagnostieken» heeft Psyon voor het UWV gedaan in 2022, 2021, 2020 en 2019?

Vraag 9

Welk totaalbedrag heeft het UWV betaald aan Psyon in 2021, 2020 en 2019?

Antwoord 8 en 9

Onderstaande tabellen bevatten de gevraagde gegevens voor de UWV-divisie Sociaal Medische Zaken (SMZ) en de divisie Bezwaar en Beroep (B&B). Daarbij staat één factuur voor één expertise. UWV vroeg gemiddeld ruim 400 expertises aan bij Psyon. Ter vergelijking: in 2021 heeft UWV ruim 68.000 claimbeoordelingen gedaan.

SMZ-betalingen aan Psyon

<i>Jaar</i>	<i># facturen</i>	<i>bedrag</i>
2019	382	€ 737.887
2020	359	€ 813.669
2021	318	€ 788.473
2022 t/m april	119	€ 275.511

B&B-betalingen aan Psyon

<i>Jaar</i>	<i># facturen</i>	<i>bedrag</i>
2019	63	€ 145.400
2020	90	€ 237.100
2021	71	€ 193.800
2022 t/m april	34	€ 102.100

Vraag 10

Hoe verklaart u dat de rechterlijke macht de oordelen van Psyon klaarblijkelijk voor zoete koek slikten?

Antwoord 10

Zoals aangeven in antwoord op vraag 3 en 4, voldoen de rapporten aan de NVMSR-normen. De bij Psyon aangesloten psychiaters leveren volgens UWV kwalitatief goede en navolgbare rapporten, die adequaat antwoord geven op de door de verzekeringsarts voorgelegde vragen. Daaruit maak ik op dat de rapporten voor de rechterlijke macht voldoende inzichtelijk en overtuigend om te volgen zijn.

Vraag 11 en 12

Welke manieren ziet u in deze om de rechtsgang en de kansen van burgers in deze te verbeteren?

Wat is uw reactie op de uitspraken Tilburgse advocaat Jean-Louis van Os: 'Binnen het bestuursrecht gaat de rechter er op voorhand van uit dat het uwv goed onderzoek gedaan heeft. Het is dan aan de burger om te laten zien dat dat niet zo is.' en «Het bestuursrecht is partijdig. Het uwv keurt zijn eigen vlees, en de Centrale Raad legitimeert dat vervolgens. De Centrale Raad zou

zelf onafhankelijke deskundigen moeten inschakelen.»³ Wilt u hierin mede betrekken dat het onderzoek van het UWV danwel in opdracht van het UWV zeker niet altijd deugdelijk blijkt te zijn?

Antwoord 11 en 12

Ik kan me voorstellen hoe intens de ervaring kan zijn van mensen die het niet eens zijn met het oordeel van UWV. Ik begrijp ook wat de advocaat zegt. Ik wijs er wel op dat de werkelijkheid genuanceerd is. In verreweg de meeste gevallen voert UWV de medische onderzoeken correct uit, al dan niet na correctie door de verzekeringsarts van Bezwaar en Beroep. Zoals aangegeven in antwoord op vraag 3 en 4, zijn in de bestaande wijze van beoordelen voldoende waarborgen aanwezig voor de onafhankelijkheid en zorgvuldigheid van de oordeelsvorming, ook wanneer de verzekeringsarts externe expertise aanvraagt. Ook een expertise door een medisch adviseur geldt voor UWV de zogeheten vergewisplicht (artikel 3:9 Awb). Dit betekent dat UWV gehouden is zich ervan te vergewissen of een onderzoek op zorgvuldige wijze heeft plaatsgevonden en voldoet aan de richtlijnen en aan de wettelijke normen (Awb, WIA, Schattingsbesluit arbeidsongeschiktheidswetten).

Aan UWV is het in ieder geval om ervoor te zorgen dat bij bezwaar de beslissing, daar waar nodig, wordt herzien. In de bezwaarfase beziet een verzekeringsarts de casus opnieuw. Kritisch onderzoek naar de vraag of er toch niet aanleiding is om betrokkene tegemoet te komen, behoort voorop te staan. In dit verband is van belang dat UWV momenteel bezig is om haar dienstverlening opnieuw tegen het licht te houden en waar mogelijk te verbeteren. De «burgergerichte» heroverweging in bezwaar vormt daar een onderdeel van en ook in lopende procedures in beroep en hoger beroep zal zo burgergericht mogelijk worden gehandeld. Dit houdt onder meer in dat UWV inzet op een informele aanpak (dejuridiseren), de ruimte in de regels zoekt om de betrokken burger tegemoet te komen (ook als een besluit rechtmatig is, zal worden onderzocht of dit besluit niet zal kunnen worden vervangen door een beter besluit) en dat UWV waar mogelijk zal trachten om een definitieve en voor de burger aanvaardbare oplossing te bewerkstelligen. Waar dit niet lukt, kan uiteindelijk een oordeel door de rechter nodig zijn. De heer Van Os suggereert dat de Centrale Raad daarbij onafhankelijke deskundigen zou moeten inschakelen. De rechter heeft die mogelijkheid. Het is niet aan mij om in deze een oordeel te geven over de rechtspraak, want dat oordeel komt onafhankelijk en zelfstandig tot stand.

Vraag 13

Bent u bereid onafhankelijk te laten onderzoeken in hoeverre de praktijk van Psyon en de praktijk van het UWV als opdrachtgever, de toets der kritiek kunnen doorstaan?

Antwoord 13

In antwoord op vraag 3 en 4 heb ik aangegeven om welke redenen ik op dit moment onvoldoende aanleiding voor ingrijpen zie. Beoordeling van Psyon-rapportages in het verleden door tuchtrechters en de NVMSR heeft nooit geresulteerd in kritiek op de wijze van rapporteren of de gehanteerde onderzoeksmethoden.

Vraag 14

Bent u bereid de samenwerking met Psyon onmiddellijk stop te laten zetten?

Antwoord 14

UWV ziet vooralsnog geen reden om de artsen te ontraden een psychiater van Psyon in te schakelen. De verzekeringsarts bepaalt zelf welk bureau wordt ingeschakeld, waarbij de keuze kan zijn ingegeven door de lokale situatie, zoals eventuele wachttijden en eerdere ervaringen.

Vraag 15

Bent u bereid iedereen die door Psyon beoordeeld is en arbeidsgeschikt is verklaard, een eerlijke herkeuring te geven?

³ De Groene Amsterdammer, 30 maart 2022, «Het UWV keurt zijn eigen vlees; Onderzoek De afkeuringsindustrie», («Het UWV keurt zijn eigen vlees» – De Groene Amsterdammer).

Antwoord 15

Voor alle duidelijkheid wil ik nogmaals benadrukken dat Psyon nooit beoordeelt of iemand arbeids(on)geschikt is. Dat oordeel is altijd aan de verzekeringsarts. Vooralsnog is er op grond van het bericht «Allemaal dezelfde stempel van de commerciële keuringsarts» en de bevindingen van UWV onvoldoende reden aan te nemen dat cliënten voor wie een psychiatrische expertise door bij Psyon aangesloten psychiaters is aangevraagd geen eerlijke beoordeling hebben gehad. Mocht in de toekomst blijken dat de inbreng van Psyon niet voldoet aan de daaraan gestelde eisen, dan zal UWV naar bevind van zaken handelen en zal ik uw Kamer informeren via de periodieke Stand van de uitvoering.